

תמונות השמן שלו, אם כי הן חסרות עדיין גיבוש וסגנון אחיד, מלאות כוח ורבעה בלתי רגילים. במשיכות מכהול מל- איות ובטוחות, במישחק אור וצל המזכיר במידת מה את תמונות השמן של דומייה, מצליח וחש להעלות דמויות תימניות, ש- אין בהן כלום מן הסנטימנטליות הציונית של אבל פאן ודומיו. אלה הן דמויות אכי- ספרטיביות, הכובשות את לב המסתכל כי- אמת הפנימית שבהן ועומדות בניגוד משוע- לתוצרת הסטנדרטית מלאה-ההתחכמויות של בוגרי בצלאל אחרים.

גלריות

אל השטח הגדול

שיגשוגו של השוק המקומי והבינלאומי באמנות הציור הישראלית גרר בעקבותיו הקמת גלריות מסחריות רבות, שאם כי לא התעסקו בעשיית מסגרות לתמונות כמקצוע לוחאי, היו מנוהלות לרוב על ידי חובבים

ציור וחש וציורים

לא דיפלומה, לא דיפלומה

בלבד, בימים אלה, עם פתיחתה של גלריה חדשה בשטח הגדול ביפו, נכנס איש מק- צועי לתוך הבינוס.

האיש המקצועי הוא ז'אן אברהם תירוש, הידוע ברחבי דיונוגוף כבעל החנות לעתי- קות שמול כסית ורוול. תירוש הצעיר (36), בעל השיער הבהיר והפנים האדמוניות, הוא נצר למשפחת סוחרי אמנות ותקנים, שעוד לפני מלחמת העולם השנייה העבירו את מרכוש מפולין לשוק הפשפשים הפרי- סאי.

כבנו של בעל הדוכן לעתיקות וינטורב במרשה'פיס, היה הילד ז'אן אברהם מבלה את זמנו החופשי בין בדים מכסיאבקי, פסלים, ציורי שמן, אגרסלים ותפציאמנות אחרים. עוד לפני שידע קרוא וכתוב, כבר יכול היה להביע את דעתו על ערכה של יצירה אמנותית. בזמן שהתחיל ללמוד קרוא וכתוב, והוא אז בן שמונה בלבד, כבר הועסק על ידי אביו כמתרגם. לאחר מכן נשלח ז'אן לבית-הספר של הלובר כדי לקבל ביסוס תיאורטי לידיעותיו המעשיות על ידי למוד היסטוריה של האמנות.

בן 19 היה תירוש כאשר ירש מאביו את הדוכן בשוק הפשפשים, אך לא להרבה זמן. מיד לאחר שפרצה מלחמת העצמאות, העביר את דוכנו ליד יהודי אחר ובשנת 1949 עלה ארצה כדי להמשיך בה במסורת אבות.

אהבה ראשונה. צעדיו הראשונים של תירוש במולדת החדשה הובילוהו לשני מקומות: לרחוב בן-יהודה 83, בו פתח חנות לעתיקות בשם אוויה פאריי ולשטח הגדול ביפו, בו התאהב מיד. הגלריה החדשה שפתחה בימים אלה ליד מועדון הלילה עומר כיאם אינה מיוחדת רק במי- קומה הגיאוגרפית ובארכיטקטורה המורחית של בניינה אלא בפעילותו של תירוש: בי- תוכניתו לארגן חילופי תערוכות בין אמנים ישראלים לאמני חוץ. שיחות על נושא זה כבר מתנהלות עם גלריות שחיצות בוינבה.

• פאריס העתיקה.

ציור

מחוק למיני

האיטיות שבה כובשים להם אנשי העדה התימנית את מקומם בחיים הציבוריים של ישראל, מוצאת את ביטויה לא רק בכנסת ובמשלה. שיכון הציירים על פסגת האר- לימפוס הישראלי, הכולל מאות ציירים חד- שים וחתיקים והמקיף כמעט את כל העדות בארץ, לא קיבל כל תגבורת חדשה מבני העדה התימנית זה עשרים שנה, מאז הת- גלה אבשלום עוקשי, הצייר התימני הראשון והיחיד עד כה.

רק צירוף מקרי הביא לכך, שבאותו שבוע בו פרץ הסיכסוך המפלגתי סביב שר תימני בממשלה, התגלה צייר תימני בעל כשרון בלתי-רגיל, המציג את תערוכתו הראשונה בגלריה דוגית (רחוב פרישמן, תל-אביב).

רפאל וחש (מתחרו עם רכש) בן ה-20, עלה ארצה מתמן בהיותו בן שנה אחת,

התיישב עם הוריו באחת משכונות העדה בראשון-לציון. עד גיל עשר לא ידע וחש הצעיר דבר על צבע וצורה, אף על פי שילדים אחרים בגיל זה מומחים גדולים בצביעת מחברות וקישקוש קירות. את כל מרצו האמנותי השקיע רפאל בלימוד חומש, בהשגחת המורי. המיפנה, שפתח לפני תלי- מיד-התורה את שערי האמנות, בא במפתיע, כשהוא עטוף באסון מחירי: רפאל וחש בן ה-10 חלה בשיתוק ילדים.

בלי דיפלומה. בית-החולים אליו נש- לח הילד מראשון היה מוסד אלון בירוש- לימ. כחלק מן הריפוי-בעיסוק נמסרו לידיו של רפאל נייר וצבעים, קוביות וצעצועים. העולם החדש והצבעוני משך אליו את ה- ילד בחבליקסם, וכאשר השתחרר מבית- החולים נכנס, בעזרת סטיפנדיה, ללמוד ציור בבית-הספר לאמנות בצלאל.

כבר בשנת לימודיו הראשונה נתקל רפאל וחש באותה בעיה יסודית המלחה את בית- הספר בצלאל בשנים האחרונות: הצעיר ש- רצה ללמוד ציור מצא את עצמו לומד גרפי- פיקה שימושית. הכחנות הטובות של מורי המוסד, שרצו להקנות לצעיר הנכח מקצוע שיעזור לו בחיים, עשו את החשבון בלי בעל-הבית. וחש התמרד וכאשר נגמרה שנת המכינה הראשונה שוב לא חזר לבצלאל כתלמיד מן המניין. דבר שהיה מאלץ אותו לבקר גם בשיעורי הגראפיקה המשעממים, אלא כתלמיד שלא מן המניין, המבקר רק בשיעורי הציור המעניינים אותו.

לפני ארבעה חודשים גמר רפאל את לימודיו בבצלאל, אך מהיותו תלמיד שלא מן המניין נמנעה ממנו הדיפלומה. העדר הדיפלומה העכיר לזמן מה את רוחו של הצייר הצעיר, שחשב לתמו כי הציירים, כבעל-מקצוע חופשי אחרים זקוקים גם כן לדיפלומה.

העדר דיפלומה בית-הספר דירבן את רפאל וחש להשיג לעצמו דיפלומה אחרת, הקו- בעת יותר גורלו של אמן: עריכת תערו- כה פומבית של יצירותיו. בתערוכה זו, בדוגית, בה הוא מציג בסך הכל 12 תמו- נות, התגלה כבעל כשרון אמנותי נדיר.

